

Wałbrzych, dnia 29 kwietnia 2009 roku

OBR/0045/1/9/09
RADA POWIATU
WAŁBRZYSKIEGO

Pan
Andrzej Lipiński
Przewodniczący
Rady Powiatu Wałbrzyskiego

W załączeniu przekazuję wniosek Radnej Krystyny Herman podjęty na XXIX Sesji Rady Powiatu Wałbrzyskiego w dniu 28 kwietnia 2009 roku w sprawie zweryfikowania przepisów prawa umożliwiających wyegzekwowanie od Zarządców przystanków utrzymania czystości i porządku na przystankach autobusowych na terenie Powiatu Wałbrzyskiego.

Z poważaniem

K I E R O W N I K
BIURO RADY
Violetta Muszyńska
Violetta Muszyńska

Wyciąg z projektu protokołu z XXIX Sesji Rady Powiatu Wałbrzyskiego a dnia 28 kwietnia 2009 roku, pkt. 9 Informacja Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wałbrzychu o stanie bezpieczeństwa sanitarnego Powiatu Wałbrzyskiego w 2008 roku.

Ad. Pkt. 9

...

Radna Krystyna Herman zaproponowała podjęcie następującego wniosku:

„Rada Powiatu Wałbrzyskiego wnioskuje do Przewodniczącego Rady Powiatu Wałbrzyskiego Andrzeja Lipińskiego o zweryfikowanie przepisów prawa umożliwiających wyegzekwowanie od Zarządców przystanków utrzymania czystości i porządku na przystankach autobusowych na terenie Powiatu Wałbrzyskiego.”

Przewodniczącego Rady Powiatu Wałbrzyskiego Andrzej Lipiński poddał wniosek pod głosowanie.

W wyniku głosowania 18 za, 2 przeciw, 7 wstrzymujących się Rada podjęła wniosek (27 Radnych obecnych).

Wyciąg z projektu protokołu przygotowała:

INSPEKTOR
ds. Obsługi Rady Powiatu
Alicja Ziętowska

„Prośba o opinię”

Wałbrzych, dnia 20 maja 2009 roku

Biuro Rady
Powiatu Wałbrzyskiego
OBR/0520- 4/2009

**Pan
Włodzimierz Dymarczyk
Radca Prawny**

Proszę o opinię w sprawie: wyegzekwowania od Zarządców przystanków utrzymania czystości i porządku na przystankach autobusowych na terenie Powiatu Wałbrzyskiego.

Na Sesji Rady Powiatu Wałbrzyskiego w dniu 28 kwietnia 2009 roku zgodnie z sugestią Pani Krystyny Herman radni podjęli wniosek aby zweryfikować przepisy prawa, które zobligowały by Zarządców przystanków do utrzymywania czystości i porządku na przystankach autobusowych na terenie Powiatu Wałbrzyskiego. W związku z powyższym zwracam się o pomoc prawną w tym zakresie.

Z poważaniem

*Przewodniczący Rady
Powiatu Wałbrzyskiego*

Andrzej Lipiński

RADA POWIATU
WAŁBRZYSKIEGO

Wałbrzych, dnia 20 maja 2009 roku

dot.
OBR/0045/1/9/09

Odpowiedź w sprawie wniosku

W odpowiedzi na wniosek Nr OBR/0045/1/9/09, który został przyjęty przez Radę Powiatu w dniu 28 kwietnia 2009 roku, uprzejmie informuję, że została przygotowana opinia prawna w zakresie wskazania przepisów prawa, które regulują kwestie odpowiedzialności za utrzymanie czystości i porządku na przystankach autobusowych na terenie Powiatu Wałbrzyskiego. Opinia stanowi załącznik do pisma.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu Wałbrzyskiego

Andrzej Lipiński

Wałbrzych 1.06.2009r.

Pan
Andrzej Lipiński
Przewodniczący Rady
Powiatu Wałbrzyskiego
w/m

Opinia prawnicza

dot: utrzymania czystości i porządku na przystankach komunikacyjnych.

Utrzymanie czystości na przystankach polega na usunięciu z terenu przystanków: błota, śniegu, lodu oraz **innych zanieczyszczeń** a także na zbieraniu i pozbywaniu się **odpadów** zgromadzonych w przeznaczonych do tego celu urządzeniach (koszach na śmieci) ustawionych na chodniku (tzn. także na przystankach);

Problematyka ta jest uregulowana w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity Dz.U. Nr 236, poz. 2008) oraz w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz.U. Nr 39, poz. 251), a także w regulaminach utrzymania czystości i porządku na terenach gmin powiatu wałbrzyskiego, uchwalanych w formie aktów prawa miejscowego przez rady gmin.

Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w art. 3 ust. 1 pkt 3 nakłada na gminy obowiązek zapobiegania zanieczyszczaniu ulic, placów i terenów otwartych, w szczególności przez: zbieranie i pozbywanie się błota, śniegu, lodu oraz **innych zanieczyszczeń** uprzątniętych z chodników przez właścicieli nieruchomości a także **odpadów** zgromadzonych w przeznaczonych do tego celu urządzeniach ustawionych na chodniku (tzn. w koszach na śmieci).

Wymieniona ustawa w art. 5 ust. 1 pkt 1, 4 i 5 zobowiązuje **właścicieli nieruchomości** do zapewnienia utrzymania czystości i porządku przez:

1) wyposażenie nieruchomości w urządzenia służące do zbierania **odpadów komunalnych** oraz utrzymywanie tych urządzeń w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym;

4) uprzątnięcie błota, śniegu, lodu i **innych zanieczyszczeń** z chodników położonych wzdłuż nieruchomości, przy czym za taki chodnik uznaje się wydzieloną część drogi publicznej służącą dla ruchu pieszego położoną bezpośrednio przy granicy nieruchomości; właściciel nieruchomości nie jest obowiązany do uprzątnięcia chodnika, na którym jest dopuszczony płatny postój lub parkowanie pojazdów samochodowych;

5) realizację innych obowiązków określonych w regulaminach utrzymania czystości i porządku na terenie gmin.

W art. 4 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 lit. b tej ustawy postanowiono, że rada gminy, po zasięgnięciu opinii państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, uchwała regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, będący aktem prawa miejscowego.

Regulamin określa szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy dotyczące m.in. wymagań w zakresie utrzymania przez właścicieli nieruchomości czystości i porządku na terenie nieruchomości obejmujących uprzątnię błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z części nieruchomości służących do użytku publicznego.

I tak na przykład w § 3 ust. 2 pkt 1 i 6 Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Wałbrzych, uchwalonego uchwałą Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 31 marca 2006 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Wałbrzych postanowiono, że **właściciele nieruchomości** zapewniają utrzymanie czystości i porządku na terenie nieruchomości służących do użytku publicznego poprzez :

- 1) uprzątnię błota, śniegu, lodu, opadłych liści i innych zanieczyszczeń z powierzchni nieruchomości, w szczególności: z jezdni, chodników, ścieżek rowerowych, przystanków autobusowych, parkingów, pętli autobusowych, podwórz, przejść, bram;
- 6) wyposażenie miejsc publicznych takich jak: drogi publiczne, ciągi handlowo-usługowe, parki, w zależności od natężenia ruchu, w odpowiednią liczbę zamocowanych na stałe koszy ulicznych na drobne odpady komunalne o pojemności od 10 l do 60 l; odległość między koszami nie może być większa niż 150 m,

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, mówiąc o **właścicielach nieruchomości**, rozumie się przez to także współwłaściciele, użytkowników wieczystych oraz jednostki organizacyjne i osoby posiadające nieruchomości w zarządzie lub użytkowaniu, a także inne podmioty władające nieruchomością.

W celu ustalenia podmiotów zobowiązanych należy zastosować przepisy ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz.U. Nr 19, poz. 115), która reguluje kwestie związane z własnością dróg, stanowiąc w art. 2a że drogi krajowe stanowią własność Skarbu Państwa, a drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne stanowią własność właściwego samorządu województwa, powiatu lub gminy.

Ponadto ustawa ta w art. 19 stanowi, że zarządcą drogi jest organ administracji rządowej lub jednostki samorządu terytorialnego, do którego właściwości należą sprawy z zakresu planowania, budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg.

I tak **zarządcami dróg** są dla dróg:

- 1) krajowych - Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad;
- 2) wojewódzkich - zarząd województwa;
- 3) powiatowych - zarząd powiatu;
- 4) gminnych - wójt (burmistrz, prezydent miasta).

W art. 21 ust. 1 ustawy o drogach publicznych postanowiono, że **zarządca drogi** może wykonywać swoje obowiązki przy pomocy jednostki organizacyjnej będącej **zarządem drogi**, utworzonej odpowiednio przez sejmik województwa, radę powiatu lub radę gminy. Jeżeli jednostka taka nie została utworzona, zadania zarządu drogi wykonuje zarządca.

Ponieważ zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy o drogach publicznych, zarząd drogi sprawuje nieodpłatny trwały zarząd gruntami w pasie drogowym, zatem należy on, na równi z właścicielami nieruchomości, do kręgu podmiotów wskazanych w w/w art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, jako podmioty zobowiązane na mocy art. 5 ust. 1 pkt 1, 4 i 5 tej ustawy do zapewnienia utrzymania czystości i porządku na chodnikach.

Należy mieć także na względzie, że w art. 5 ust. 4 tej ustawy postanowiono, że **obowiązki utrzymania czystości i porządku na drogach publicznych należą do zarządu drogi**.

W tym do obowiązków zarządu drogi należy:

1) zbieranie i pozbywanie się **odpadów** zgromadzonych w urządzeniach do tego przeznaczonych i utrzymanie tych urządzeń w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym;

2) pozbycie się błota, śniegu, lodu i **innych zanieczyszczeń** uprzątniętych z chodników przez właścicieli nieruchomości przyległych do drogi publicznej;

3) uprzątnięcie i pozbycie się błota, śniegu, lodu i **innych zanieczyszczeń** z chodników, jeżeli zarząd drogi pobiera opłaty z tytułu postoju lub parkowania pojazdów samochodowych na takim chodniku.

Co prawda, ustawodawca w art. 5 ust. 3 tej ustawy postanowił, że **uprzątnięcie** i pozbycie się błota, śniegu, lodu i **innych zanieczyszczeń** z przystanków komunikacyjnych oraz z wydzielonych krawężnikiem lub oznakowaniem poziomym torowisk pojazdów szynowych **należy do obowiązków przedsiębiorców** użytkujących tereny służące komunikacji publicznej, to jednak należy zauważyć, że z treści tego przepisu jasno wynika, iż nie dotyczy on uprzątnięcia odpadów.

Nie ma podstaw do uznania za tożsame użytych w wymienionych przepisach pojęć: „inne zanieczyszczenia” i „odpady” dlatego, że ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nie używa tych pojęć zamiennie lecz rozłącznie.

W przepisach powszechnie obowiązujących nie określono zakresu przedmiotowego pojęcia „inne zanieczyszczenia”, dlatego należy go używać w znaczeniu potocznym, natomiast zakres przedmiotowy pojęcia „odpady” określono w ustawie o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tekst jednolity Dz.U. Nr 39, poz. 251), która w art. 3 ust. 1 uznaje za odpady każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii, określonych w załączniku nr 1 do ustawy, których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany.

Załącznik Nr 1 do ustawy zawiera m.in. takie kategorie odpadów jak:

Q1 - Pozostałości z produkcji lub konsumpcji, niewymienione w pozostałych kategoriach

Q4 - Substancje lub przedmioty, które zostały rozlane, rozsypane, zgubione lub takie, które uległy innemu zdarzeniu losowemu, w tym zanieczyszczone wskutek wypadku lub powstałe wskutek prowadzenia akcji ratowniczej

Q5 - Substancje lub przedmioty zanieczyszczone lub zabrudzone w wyniku planowych działań (np. pozostałości z czyszczenia, materiały z opakowań - odpady opakowaniowe, pojemniki, itp.)

Q14 - Substancje lub przedmioty, dla których posiadacz nie znajduje już dalszego zastosowania (np. odpady z gospodarstw domowych, odpady biurowe, z placówek handlowych, sklepów itp.)

Ponadto opiniujący wskazuje, że zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt 4 tej ustawy, **odpadami komunalnymi** są odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych

Jak widać z powyższego zestawienia, przede wszystkim wyżej wymienione kategorie odpadów są wyrzucane do pojemników na chodnikach i na przystankach powodując ich zaśmiecenie.

Zgodnie z art. 5 ust. 6,7 i 9 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, **nadzór nad realizacją obowiązków** nałożonych na właścicieli nieruchomości **sprawuje wójt, burmistrz lub prezydent miasta**, który w przypadku stwierdzenia niewykonania tych obowiązków, **wydaje decyzję nakazującą ich wykonanie.**

Wykonywanie tej decyzji podlega egzekucji w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954).

Ponadto niewykonywanie tych obowiązków oraz obowiązków określonych w regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy podlega karze grzywny orzekanej w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia (art. 10 ust. 2, 2a i 3)

Z treści cytowanych przepisów wynika, że **utrzymanie porządku na przystankach w części dotyczącej uprzątnięcia i pozbycia się błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń** (np. opadłych liści) z przystanków komunikacyjnych **należy do obowiązków przedsiębiorców użytkujących tereny służące komunikacji publicznej oraz do obowiązków zarządu drogi** jako podmiotu odpowiedzialnego za utrzymanie czystości i porządku na drogach publicznych oraz władającego tymi drogami w imieniu ich właściciela (gminy, powiatu, samorządu województwa i Skarbu Państwa).

Natomiast **zapewnienie zbierania i pozbywania się odpadów** zgromadzonych w urządzeniach do tego przeznaczonych (koszach na śmieci), zlokalizowanych na przystankach komunikacyjnych i utrzymanie tych urządzeń w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym oraz uprzątnięcie odpadów rozsypanych na chodniku wskutek uszkodzenia lub przepełnienia tych pojemników na śmieci, **należy do obowiązków zarządu drogi.**

W celu zapewnienia realizacji tych obowiązków należy wystąpić do wójta, burmistrza, prezydenta miasta, aby skorzystał z przysługujących mu uprawnień nadzorczych i wydał stosowne decyzje nakazujące wykonanie tych obowiązków.

RADCA PRAWNY

mgr Włodzisław Dymarczyk